

DOMOVINA

Uredništvo
 pri Schillerjevi cesti št. 2. — Dopolne blagovilne fran-
 kizir, rokopisi se ne vračajo.

Izjava trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter v tuj za
 Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 meseca 3 kron. Za Ameriko
 in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. Zamre: Na leto 17 kron.
 pol leta 8 kron 50 vrn. Naslojna se pošilja upravnstvu, plačuje se vasprej.

Za iskerste
 se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsa-
 kokrat: za večje iskerste in mnogokratno iskeriranje
 zmanj popust.

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Samouprava.

Dijakstvo in samouprava.

V „Časopisa češkega studentstva“ zvezek od julija 1906, čitamo na 7. strani: „Pred vsem je potreba, da bi bila na vseučiliščih in na tehniški omo-
 vana stolica za samoupravo. Dijakstvo
 samo bi moralo na kakem vsedijašem
 zvezi sprotiti o tem predmetu raz-
 pravo.“

Nič manj važen in lažje izvedljiv
 je predlog, naj bi „Vsehrd“ (dijaško
 društvo) ali še bolje kako osrednje
 dijaško društvo upeljalo javnopravno
 karne, kateri naj bi se vsako leto po-
 navljali ter bi imeli nalogo udeležiti
 temeljito seznaniti s celim kompleksom
 javne uprave, s nje organi in njenim
 organizmom. Ekskurzije zaradi ogleda-
 nja raznih zavodov in naprav bi
 jako ugodno predavanja spopolnjevale.
 Predavatelj bi se lahko dobilo v
 vrstah mlajših profesorjev, deželnih,
 magistratskih in drugih samoupravnih
 uradnikov in odvetnikov.

V dijaških čitalnicah naj ne manj-
 kajo samoupravni časopisi, v njih
 knjižnicah pa ostali spisi iz stroke
 javnega prava. V vseh pokrajinskih
 dijaških društvih naj bode vsaj en šod
 članov vsako leto posvečen vprašanju:
 „Samouprava in češko razumnstvo“.
 Dijakstva društva pripravljajo svojim
 članom ogledovanje zavodov in podjetij
 samoupravnih korporacij — deželnih,
 okrajnih ter občinskih dobrodelnih za-
 vodov, kanalizacijskih in cestnih del,
 vodovodov, elektrarn, pilarnov, gasil-
 niških central itd.

V dijaških listih, koledarjih in
 almanahih naj bo redoma po en član-
 ek iz samoupravne stroke.

O počitnicah priporočamo svojim
 tovarišem, naj vstopajo kot volonterji
 pri priznanih samoupravnih uradnikih.
 S prakso, in naj boše še tako kratka,
 v dobi najboljši vpogled v samo-
 upravno delo in zanesljivo podlago za
 nadaljno samoisobrazbo in stroki samo-
 uprave.“

Tak program si je postavilo češko
 dijakstvo pred enim letom za eno stroko
 svoje delavnosti. Načrt je tako dober,
 tako jasen in spodbudnevalen, da ga pri-
 občenju v vernem prevodu ter obra-
 čamo nanj pozornost onega dela našega
 dijakstva, ki bi mu bil ostal morda še
 neznan.

Potreba temeljite reforme vse
 samouprave, deželne, okrajne, občinske,
 pa tudi zadržniške je posred v Av-
 striji velika in od vseh priznana. Na-
 menili smo se zato obračati temu vpra-
 šanju večjo pozornost ter prinajati
 predloge, načrte in poročila o že iz-
 vedenih ali priporočenih reformah v
 vseh strokah samouprave. Prosimo pa
 naše čitatelje in naročnike, naj nas v
 tem podpirajo ter nam pošiljajo članke
 in poročila o vseh v to stroko spada-
 jočih predmetih. To je nevtrale polje,
 ki nima s politiko nikake zveze; v tej
 stroki lahko sodelujejo vsi, naj nas
 tudi loči sicer cel svet v političnem
 in svetovnem naziranju, dovolj je, da
 nas drži želja dvigniti v gospodarskem
 in umstvenem oziru svoj narod.

Večno zadolževanje.

Večno delanje dolgov v občinah

in okrajih je karakteristični znak naše
 samouprave. To je komodi sistem,
 kateri ne povzroča doklad in zaradi
 tega davkoplačevalcev ne boli. Najprej
 so delale naše občine dolgov — s kratko
 odplačilno dobo. Ker se je pa teh
 dolgov tekom časa nabralo kakor
 cvetja, je njih amortizacija (odplače-
 vanje) in obrestovanje spravilo v ne-
 varnost „zmerno vihanje“ doklad. Te
 pa se začela nadaljni razvoj te zna-
 menite finančne prakse: konverzije
 kratkodobnih dolgov v dolgodobne.
 Hipni efekt je znan: 21 letno odpla-
 čevanje dolga per 500.000 K pri 4%
 obrestovanju zahteva letne obtežbe
 promena v skupnem znesku 35.000 K.
 — Ako ta dolg konvertiramo na 72-
 letno odplačevanje, obtežimo promena
 pri 4% obrestovanju s skupnim zne-
 skom 21.250 K in leto ter oprostito
 13.750 K na leto za kritje drugih po-
 treb. In zopet lahko eno, dve, morda
 celo pet let veselo gospodarimo naprej,
 ne da bi nam bilo treba povisati do-
 klade in naša uprava uživa največjo
 priljubljenost davkoplačevalcev.

Toda kakoina je druga stran te
 finančne operacije? V prvem primeru
 21 letnega odplačevanja posojila per
 500.000 K, plača se v teh 21 letih
 s letnim obrokom per 35.000 K, skupaj
 735.750 K; v drugem slučaju 72 let-
 nega odplačevanja s letnim obrokom
 per 21.250 K, plača se v teh 72 letih
 skupaj 1.535.100 K. Od teh
 skupnih zneskov odpade na 4% obresti
 v prvem slučaju kraikodobnega odpla-
 čila 257.570 K, dočim narastejo v
 drugem primeru počasnega odplače-

vanja za 72 let obresti na štiri-
 kratni znesek 1.035.100 K. Is
 to se imenno varno gospodarstvo!

Imamo pa še drug str in pre-
 skusni način, kako si pridobiti po-
 trebni kapital za draga podjetja naših
 občin. **Nalagati tako dolge
 obroke na obresti, dokler
 naraste potreben kapital.**

poznamo finančni efekt tega na-
 čina, moramo obrati v svojih računih
 nasprotio pot ter si moramo zračunati,
 kak znesek bi morali vsako leto vlo-
 žiti na obresti, da bi v 21 letih dosegli
 potreben kapital per 500.000 K.

Ako računamo s 4% obrestovanjem
 naših vlog, morali bi vlagati le
 po 15.840 K na leto, ako smemo
 pa računati s 4% obrestovanjem,
 potem nam zadostuje vsakoletna vloga
 per 14.900 K.

Po prvem načinu „delanja
 dolgov“ moramo postavljati v
 proračun po 35.000 K na leto,
 po drugem načinu „vlaganja
 obroke na obresti“ pa samo
 15.840 K, torej manj nego
 polovice.

Iz tu navedenih izjavaj prihajamo
 do teh-le reformnih predlogov:

1. Redne izdatke naj se vedno
 pokriva z rednimi dohodki.

2. Ako se objavi tekom leta ne-
 pričakovan anjen reden iz-
 datok, mora biti koj v prihodnjem
 letu v proračun pokrit. Ako je bil ta
 izdatok previsa, tako da bi njega po-
 kritje provzročilo preveliko povikanje
 doklad, naj se pokrije s posojilom na

LISTEK.

Martin Žunković: Wann wurde Mitteleuropa von den Slaven besiedelt?

Ocevil dr. Havrik Tuma.

„Domovina“ je prinesla 26. no-
 vembra 1906 v štev. 138 kritiko dela
 Martina Žunkoviča: Wann wurde
 Mitteleuropa von den Slaven besiedelt?
 Beitrag zur Klärung eines Geschichts-
 und Gelehrtenirrtums.

Kritik smatra knjigo kratkoma-
 lo pod vsako ceno ter pripominja: „Če
 knjigo pazno čitamo, ne vemo, ali bi
 se smejali, ali jezili. Smejejo se, ko
 vidimo filološke orgije samozvestnega
 pisatelja, jezimo se, ker se boše ves
 svet smejal, kak ljudje se pri nas ge-
 rirajo za znanstvenike.“

Jaz pa si dovolj imam reči o tem
 kritiku, da je tak, da človek ne ve, ali
 bi se jezil, ali smejal: Smejal, ko
 čita čudne sklepe kritika, jezil, ko
 vidi, kak ljudje se gerirajo za znan-
 stvene kritike. „Narodni listy“ v Pragi

so prinesli v št. od 23. septembra 1906
 tudi kritiko iste knjige. Priporočil bi
 mlademu kritiku v „Domovini“, da bi
 to dobrohotno feljtonistično kritiko
 prečital, da bi za bodoče vedel, kako
 napisati kaj pametnega, kadar ni časa
 ni mesta za strogo znanstveno kritiko.
 Češki kritik, vsestransko izobražen,
 znan publicist, v uvodu svoje „krošnje“
 pravi: Kako težko je človeku ravno
 za počitnice dobiti pametno čtivo.
 Zaman je bil iskal za eno leto kaj
 primernega in končno je našel na
 knjigo Žunkovičovo, na kateri se je
 „prav osvežil“.

Prava kritika Žunkovičevega dela
 je v letini jako težavna. O knjigi
 Žunkovičevi pa sme biti vendar le ena
 sodba in ta je: misel Žunkovičeva je
 po bistvu uprav genialna, ker je in-
 stinktivna, ker izvira iz one intuitivne
 in imaginacije, katera nam je dala
 največje iznajdbe vede in ki je pred-
 pogoj vsega velikega napredka —
 vede.

„Anschauung lehrte, was Geschichte
 verschweigt“ piše veliki zgodovinskec
 Georg Niebuhr. „Les plus belles dé-
 couvertes, en biologie, en chimie, en

medicine, en physique, sont presques
 toutes parties d'une hypothèse fournie
 par l'imagination ou la raison „ystique“
 pravi Maeterlinck.

Najbolj bi grešil Žunković s tem,
 da v svoji knjigi pri filoloških deduk-
 cijah prezira filološko metodo. Na-
 sprotno! Žunković nikjer ne trdi, da
 je filolog, marveč trdi, da pri vpra-
 šanju, kako rešiti vprašanje naseljeve
 narodov v Evropi ne prihaja v prvi
 vrsti v poštev filologični in historični
 moment, ampak krajjeva formacija ter
 konomični in sociološki elementi.
 Filolog ne more drugače nego deduk-
 tivno postopati, zato pa je gotov le v
 svojem lastnem okviru. Kakor hitro
 boče delati filolog sklepe na zgodovino
 in etnografijo in se bulj na sociologijo,
 potem je prekoračil svojo mejo ter
 uporabljal napačno svojo deduktivno
 metodo tam, kjer ravno ta ni mogla.

Žunković se bori po svoji instink-
 tivno genialni misli proti veliki napaki
 sanjavih germanskih očenjakov kakor
 Gaspar Zenns v svojem delu „Die
 Deutschen und die Nachbarstämme“,
 kjer trdi: Die Sprache gibt sicheres
 Zeugnis, irrt nicht, während eine alte

Nachricht wohl irren kann und der
 sicherste Leitstern durch das Altertum
 ist „Sprachenkunde“. Kakor hitro si
 stavlja filologija a la Zeuss take cilje
 in nalogo, potem je ista gola igra z
 besedami, gola prazna ideologija in
 ravno proti tej se Žunković instink-
 tivno genialno bori.

Iz knjige Žunkovičeve pa veje
 tudi pristnost Žunković nipoosnel
 svojih misli drugod, ampak
 je prišel sam do njih potom
 intuicije. Zato je knjiga veseli
 pojav in zato vsa čast pisatelja.
 Pisatelj je moral iz teh razlogov že
 naprej čutiti, da ga slovenski filologi
 ali ne omenijo, ker bi bil pod vsako
 kritiko ali pa mu privoščijo take
 kratke obsode, kakor kritik „— on“
 v „Domovini“. Saj je ena največjih
 napak naših akademikov in izmed teh
 v prvi vrsti filologov, da nečjejo po-
 znati izven svojih strokovnih študij
 nič drugega. To vpliva celo na njih
 značaj tako, da re zle osebe nekoliko
 vzvišenim nad druge strokovnjake. Je
 pač gola abstraktna filologija tako
 suhoparna, da jo vzdržuje edino le ta
 domišljavost.

(Dolge pr.)

zastavo, katero naj bode najdlje v treh letih povrnjeno.

3. Premena (konverzija) posojila, sklenjena na višje obresti, v posojilo na nižje obresti pa z isto dobo doplačanja, se priporoča v toliko, v kolikor ni posojilo samo in staro nad deset let.

4. Ako se kapital odplačuje še dlje nego deset let in če je za vloge višja obrestna mera nego za posojilo, bo pač boljše konverzijo opustiti ter mesto tega nabirati samostojni fond za pospeševanje odplačanja posojila. Nasprotno pa, če je navadna obrestna mera za vloge manjša nego obrestna mera posojila, na katero bi se izvedlo konverzijo, bo boljše konvertirati.

5. V občinah, preoblikovanih z raznovrstnimi dolgi, se priporoča izvesti konverzijo in unifikacijo (zedinjenje) vseh starih dolgov v en sam edini dolg z manjšim obrestnim odstotkom in s primerno, kvkvejem 30letno dobo odplačevanja. Znesek, katerega pristoječo vred konverzije, naj se pa porabi izključno za nabiranje fonda za pospeševanje odplačila.

6. Pri vsakem novem podjetju naj se pa dosledno postopa po načinu "vlaganja obrokov na obresti". Počasnejše tempo bode zdrav ne samo za finančna razmere občin, pravzaprav bo tudi zreljeje razmišljanje in bolj strokovnjaki pripravijo podjetja, za katero se gre.

7. Vsaka občina naj si takoj osnuje posebni blaginjski fond za proviziorno pokrivanje izdatkov, katerih plačilo zapade začelom upravnega leta, ko se doklade še polagoma stekajo.

8. Za poravnane zgub, izvržajočih iz odpisa doklad valod po umnih pravočinskih škod, naj se ustanovi poseben poravnavalni fond, v kateri naj se vlaga vsako leto določena, v dobrih letih večja, v slabih pa manjša vsota.

Politični pregled.

Domače deželo.

Boj za reformo državnih volilnih redov se bode kmalo razširil po vsej državi. Češka soc. demokracija bode na letošnjem kongresu v Plzni zahtevala, naj se uvede za češki državni zbor splošna in jednaka volilna pravica. Za sedaj bi se zadovoljili, ako bi tudi na Češkem vlada vokrtila volilni red, kakršen je na Moravskem v veljavi, s posebnim kurijo s splošno volilno pravico. Nemci se vsaki reformi upirajo, ako se jim ne dovolijo njih zahtev glede razdelitve državnih in državnih uradov v nemške in češke, razdelitve okrajev v češke in nemške itd.

Is Galicije poročajo, da bode v jeseni v delnem zboru galiskem stavljen predlog, naj se državni volilni red spremeni v tem smislu, da se dosedanjim kurijam doda kurija splošna in jednake volilne pravice. Da bi pa stalihi in gospodjoča klika ne trpela kakšne škode, bode obenem volilna pravica več posestnikov znatno razširjena, inteligenci in vseščilna bode nakazano določeno število mandatov! Herr, was wilt du noch mehr?

Poslanec Vasilko je govoril na shodi v Moldavici o razmerju Rusinov k posamičnim parlamentarnim strankam tako le: V novi shodnici so bili Rusini od drugih strank popolnoma izolirani. Slovani in posebno Čehi so stalihi čela desetletja poljskemu klubu ter so s tem pomagali naš narod tlačiti. Tudi silno klerikalni značaj slovenskega tabora zas deli od slavn-

skega bloka. Nemci stoje pod vlado krščanskih socialcev in te vede praktično prijeteljstvo k Poljakom. Poljski klub ni bil nikdar tako močan, kakor sedaj. Na njega ravenih zleni cel nemški blok in čela desnica. Mi Rusini s soc. demokrati, zionisti in nemškimi naprednjaki tvorili smo neznanstno manjšino.

Nemški provincialni listi obojaajo taktiko nemško-nacionalnih poslancev, kateri se brez odpora klanjajo odločajočemu uplivu kršč. socialcev. Salzburger Ztg. piše: "Nevernost ultrareakcionarnega režima v Avstriji je neposredno blizo in da je tako daleč prišlo, se imamo zahvaliti onemoglosti svobodno-nacionalne zveze ... Ako se poslanci še o pravem času ne spame-tajo, pojde ljudstvo pri bližnjih volitvah prek njih na črni red." — "Tiroler Tagblatt" imenaja taktiko svobodno-nacionalnih poslancev samom in trdi, da bode svobodnomošlinski in radikalni elementi čedalje bolj prehajali v soc. dem. tabor, ker so soc. dem. edini zastopniki svobodnomošlinskih idej.

Kolaj si je dovolil nov predzren napad na hrvatske politke. Poslal je zagrebškemu poštnemu ravnateljstvu cirkular (št. 1099) v katerem nareja, naj se dne 1. avgusta t. l. umaknejo iz prometa vse dosedanje tiskovine namenjene za iznositev ter naj se namoestijo s tiskovinami samo z madžarskim in francoskim tekstem. To tiskovine je dovoljeno popisati samo madžarski ali francoski, kdor ne zna nobenega teh dveh jezikov ne more na Hrvatskem stopiti v zvezo z iznositvom. Za take stranke je nastavljen poseben uradnik. — Radovedni smo, kaj si bodo ti arzijski nomadi še drznili in kako dolgo bode Hrvate prenašali te nečuvne njih neustanosti.

Vnanje države.

Papež Pij X. je nedavno izdal Syllabus (seznamek vseh takovanih krivih naskov naše dobe.) Syllabus Pija X. obseva 65 zavrnjenih naskov moderne bogoslovne vede. S tem oboja v stvari svo moderno bogoslovno vedo, v kolikor se je bila povzpela na znanstveno stališče in si bila sama para fraza in premlevanje srednjeveške oklastice. In vendar trdi isti Syllabus, da se katoliška cerkev ne uperjavlja napredku prirodne in bogoslovne vede." Čl. 2. Syllaba pravi: "Cerkev razlaga Sr. Pima si podvržena kritiki" ter začne s tem nank modernih bogoslovcv, ki pravi, da se Sr. Pimo — "ne sme razlagati drugače, kakor druge Sloveške spise". (12. zavrnjena drake.) Tako je vzržen in kot krivo-verstvo obojenih 65 stavkov ali naskov moderne bogoslovne vede ter s tem katoliška teozologija kot veda onemogočena. To je s trpkostjo napolnilo vse one katoliške znanstvenike, kateri so bili katoliški od srca vdan ter so verjeli, da se da uvesti v soglasje z zahtevami moderne dobe in moderne vede, skratka, ki so verjeli, da se katolicizem še da in bode reformirati. Syllabus je vse te ljudi nemilo razočaral. — Nek katoliški duhovnik piše v "Frankfurter Ztg." od 31. m. m. članek o današnji katoliški cerkvi (die katholische Kirche von heute), v katerem ostro in dobro prenoja razmere cerkve in razlaga inferiornost katoličanstva. Na koncu pravi: "Tam srednji vek — ta novi vek! Okrog tega se vrti vprašanje, naj li vlada srednji vek s svojo okropno omejenostjo, s svojo željo po preganjanju, svojo klerikalno gospodolastnostjo, s svojo lenostjo, naj li še dalje traja naša inferiornost — ali naj katoličani, ne da bi zato

postali svoji cerkvi neverni, končno zares zapuste srednji vek in postanejo novodobni, napredni ljudje — to je notranje psihološko jedro današnjega gibanja." — Nejevolji proti nazadnjačemu syllabusu je dal duška tudi Merkler, profesor katoliške fakulte na würtzburškem vseščilni na komersu katoliškega dijaškega društva "Marco-mannia". Profesor Merkler je dejal: "Stanje krščanske vede ni samo podobno stanju za časa kralja Eadre, kateri si je prizadeval obnoviti kraljestvo v Palestini; je še huje. Mi smo jednaki onim, ki so bili v Jerusalemu smrti povsod, zaprti, oblegani in pristljeni bojevati se v svojem domačem taboru."

Na to je še govoril proti sumničanju, hujkanju in obrekovanju, s katerim se dela proti bogoslovni vedi v Würzburgu, proti nje velikemu mrtvemu Schele, ua vendar, da bode nad "vsemi bogoslovnimi hijenami (Hyänen-Theologen) solnce resnice zmagalo". Tu naj pripomnimo, da so pred malo leti profesorja Schella trdi oficijelno katoliški krogi proslavljali kot obnovitelja katoliške vede in stvarnika modernega katolicizma. Nabrali so po njegovi smrti svoto, da bi mu postavili primeren spomenik. Kar nasmkrat so v Rimu zopet pregledali njegove spise in ga zbrisali z imenika stebrov in obnoviteljev katolištva in prepovedali so mu celo spomenik. To in slihas je profesorja Merklerja in druge globo-ko utalilo, ker vidijo, da so oficijelni krogi katoliške cerkve vdarjeni z neodržljivo slepoto. Po syllabusu papeža Pija X. ne more o tem več niko dvomiti. V dokaz temu smo navedli dva katoliška glasa o tem.

Dopisi.

iz Slovenjgradca. (Našim narodnim krogom v pomislek in prevdarek!) Slovenjgradski posojilnica je kupila od Konzumnega društva posojilo "Narodni dom". Da je to storila vlad tega, da bi poročala slovensko posost, bi ne imeli niko ničesar proti nakupu. A posojilnico so vodili ta drugi oziri, kateri so s splošno narodnega stališa vsuga obojanja vredni. Ker je večina v duhovniških rokah, bode posojilnica poklerikaliti tisto perile slovenstva, kolikor ga je v Slovenjgradcu, odstraniti vse, kar samostojno misli in dela: skratka, vse, kar se prisega na "Kmečko zvezo", mora biti politično in — gospodarski ubito. Zlasti divjajo sedaj proti gosp. Jakoba Vrečko, gostilničarja v "Nar. domu". Pogledno si to gostilniško zadevo natančneje!

G. Jakob Vrečko je vzel od posojilnice gostilno v "Narodnem domu" proti nenavadno visoki najemni letnih 1800 K v najem. Gospod Vrečko se je pridno poprijel gostilniške obrti — in vendar se izgibljuje njegove gostilne mladane vsi posojilničarji in drugi klerikalci, da, proglašajo celo po časniki boj kot gostilne! (Glej "Süd-öster. St." in "Slov. Gosp.") Njih troje sram vleči dobiček iz gostilne v "Narodnem domu", dočim sami zabajajo v nemake gostilne in nosijo denar Nemcem! Ti se seveda radi tega norčujejo z njih, pa naši klerikalci so v svoji brezmejni maščevalnosti, katera bi se pristalem take pebozne in verske stranke kakor je "Kmečka zveza" nikakor ne spodobila zlasti pa ne duhovnikom, sluh in slepi: stremijo le za uničenjem g. Vrečka in vseh drugih naprednih mislečih Slovenjgradčanov. — Edini vzrok za to so jim poslednje državnooborke volitve. Ako je tedaj g. Vrečko po svojem po-

litičnem prepričanju deloval za resp. Vinka Jezovnika, še to v očeh resnič-nega narodnjaka nikakor ne more biti vzrok, da bi ga Slovenci bojkotirali in zabajali med nemakurtarje. Ljudje ne pomislijo, da je g. Vrečko v Slovenjgradcu za slovensko stvar največ stari. Konzum bi šel svoje čase raketom žvižgat, ako ga ne bi prevzel pravočasno g. Vrečko, vsaj prej niso imeli niti knjig niti res sposobnega knjigovodja. (To je bil neodpusten greh ustanovitelj komun! Op. uredn.) G. Vrečko je izvojeval z Nemci had boj za kregljice, izvojeval je boj za pravico razobestanja slovenske zastave na "Narodnem domu", on je bodril ljudi, da smo se zaleli Slovenci v Slovenjgradcu vsaj malo gibati; pred njim niti nismo vedeli — v našo sramoto povedano — kaj smo! Škandal in sramota za vse tukajšnje Slovence, kateri se uklanjajo in strežejo duhovniški maščevalnosti ter ubijajo tega moža.

Imamo sicer še zelo znatno orozje v rokah, s katerim lahko potegnemo posojilničarjem, ki nas zasledujejo, do-belo črto čez račun — vendar pa si bomo kot narodnjaki dobro premislili, predno to orozje uporabimo. To orozje je namreč gostilniška koncesija "Cit-talnice". Ako to koncesijo promesemo na katero drugo hlo ali pa jo vobče odpovemo, je klerikalna posojilnica brez — gostilne. Kaj to pomeni za Slovenjgradec in naše slovenstvo, ve vsak. Naj nas torej s svojim strastnim preganjanjem nikar ne silijo k temu činu s krajnega samobrana, kajti škodo bode imeli v prvi vrsti posojilničarji sami in vsi Slovenci v mesta in okoli-ci sploh.

In sedaj se nekaj splošnega na adresu vseh slovenjgradskih Slovencev! Po slavnem vzgled klerikalnih posojilničarjev so začeli vsi zamenjati narodno življenje; treba bo zopet pridnega dela, da pridemo tako daleč, kakor smo pred meseci bili. Vse spi, vse je mlačno; skupni zleti in pevski večeri so izostali, veselice na katero smo povabili celo celjskega "Sokola", ne bo. Zadnji Ciril-Metodov kres je bil jasna slika naše narodne zavednosti! Kaka razlika med letos in lani! — Ker sem to ravno pri zahtevanju naših narodnih grehov, naj še povem, da so nekateri ljudje iz našega tabora 14. majnika volili Marchka. . . Duh naše klerikalne posojilnice okazuje celo mesto. . . Treba bo zopet upeljati povske vaje, oživiti drahtveno življenje, opusti malenkostno osebno ravnanje, ted nepotrebnost sramotnje ljudi iz tega in onega fabora. Imamo le hvala Bogu meč, ki zahtevajo, ali naj se dela, ali se pa vse neha — tudi tako zaničevana gostilna v "Narodnem domu". Ako se bode pa nadaljevala ta ostena gonja proti g. Vrečko — potem pa napremo skrajne strune. — Krivdo bode nosili klerikalni posojilničarji in pristaki "Kmečke zveze".

Klerikalni posojilnica v Smerju pri Ljubli. Je, zvesta svojim demokratičnim načelom brez prvskega ali klerikalnega privraka, zopet svojim zadrušnikom podelila iz lastnega nagiba zelo obošnih agod-notnosti. V skupni seji dne 28. julija t. l. sklenilo: 1. od 1. avgusta naprej je vstopnina samo 1 K (doslej je bila ista po vitini posojila 1, 2, 4 K, za nedolžnost sploh 4 K);

2. le pri izplačilu takih posojil, ki niso prva, torej so brez vstopnih strokov, se znapreje odprave 1/10 glavnice, a največ 1 K za utegne stroške (predtem se je pri realiziranju vsacega posojila in tudi pri vsakem plačevanju

polletnih obresti 1/100 glavnice v to
vrsto računala);

3. vsak, ki dobi do 300 K ne-
vključenega, oziroma 400 K vključe-
nega posojila, vzeti mora opravilni
delež po 2 K, do 600 K, oziroma 600 K
po 10 K, do 10.000 K po 20 K. Pri
vrijih posojilih pa glavni delež po 50 K.
Prvi so bili posojilni nastavitki za te
deležne stopinje dosti nižji.

Ker se že od ustanovitve zavoda
sam prodaje za posojila od uradajskih
članov načelstva brezplačno sprejemajo
t. j. spizajo in je za samojekinske
izpiske glede poroka kakor porokov
takrat plaščati samo 40 vinarjev, ter
se vplače in posojilne knjižice zara-
čunajo za lastno ceno, je posojilo-
jemalcom in dolžnikom izbrala kreditna
smanj pri tej posojilnici tako po-
cent, kakor ne kmalokje.

Posojila na hipotekarno varnost,
kakor je hranilnice zahtevalo, dalo se
tudi po 4 1/2 %, s amortizacijo; druge
knjižbe pa po 5 in 5 1/2 %, ter se
bo tudi pri teh redna amortizacija
vplojala; nevključena posojila so po
6 %. Pri vseh vrstah posojil se je pa
že dandanes moralo ob vsakem plače-
vanju obresti nekaj kapitala vrniti.
Sedanjí zavod deluje že 15. leto. A
Šmarje bi lahko imelo najstarejšo
slovensko posojilnico na Štajerskem,
da bi bil dr. Jos. Voljak leta 1870,
ko je na zdravnik bil, pričeto nastav-
ljanje posojilnice dokazati mogel. Z
njegovro pregledno preselitvijo v Ljubi-
ljano zapela je 'a zadeva, in se jo
naslednja domača generacija v zvezi z
izodobnimi rodoljubi popravila je ta
grb svojih prednikov. Da ni to tako,
koliko večje koristi bi bil skoraj od
nje imel in kako bogata bi se lahko
danes bila! V prvih letih, ko je še
nala Posojilnica sama v okraju bila
— sedaj jih je 5 in 2 se ne usta-
navljajo — zadnija je igravo ode-
navila, ki je kot zelo razširjen in ne-
nasiten vampir izsesaval narodno pre-
moženje in izmoževal, demoraliziral
prebivalstvo. Od leta do leta razvijal
se je zavod korakoma a stalno, ne-
prenehoma, ker je imel ta vodilna na-
čela: kulantno, a varno, brzo in poceni.
Zadnji sklepi izvirajo sproti s demokra-
tičnega načela in s teh vodnic. Zato
se bo zavod tudi v bodoče tako raz-
vijal kakor do sedaj in naj le pride v
Šmarje samo, kakor se slika in bere,
klerikalna posojilnica. Radostno in
lakrno ne bode pozdravila klerikalne
sestre, vendar ustrahila, bala se je
tudi ne bode!

iz Trsta. (Jubilij teletnice
Ljubljane—Trst.) Takajtna trgovska
zbornica in v zadnji svojji seji sklenila
poslati ravateljstvu Južne teletnice
čestitko k 50letnemu jubileju proge
čez Kras v ombo, da je glede por-
džice tukajšnega mesta v svetovni
trgovski trg največ pripomočka Južna
teletnica, oziroma v prvi vrsti proga
Ljubljana Trst. Omenim, da se je
otvorila proga Mürzzuschlag—Gradec
21. okt. 1844; proga Gradec—Celje
2. junija 1846; proga Celje—Ljubljana
16. avgusta 1849 in proga Ljubljana—
Trst dne 28. julija 1857. Glede po-
vziga prometa je še dejstvo značilno,
da se leta 1857 vozil prvotni vlak z
Dunaja v Trst na teden samo dvakrat;
sedaj se pa vozijo vsak dan iz Ljubi-
ljane na Dunaj štirje, med Ljubljano
in Trstom pa vsak dan trije brzovlaki
in vrh tega pa vozita sedaj po dva
brzovlaka na dan med Trstom in Du-
najem tudi po državni teletnici čez
Gorico in Celovec. Zanimivo je dejstvo,
da štirje od tistih tehniških uradnikov,
kateri so bili nastavitelji leta 1857 na
progi čez Kras samo še štirje, med
temi se nahajajo Rybář (oče našega
sedanjega državnega poslanca gosp.
dr. Otokarja Rybáře) in pa Vaš šta-

jerni rojak, bivši državni poslanec
g. Mihael Voljak, kateri je bil
nastavitelj na Raketu, kar še omenja
gosp. dr. Josip Voljak v svojih spo-
minih. —d.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Predsednik Najvišjega sod-
nega in kassacijskega dvora** je ime-
novan dr. Raber, ki je bil še dvakrat,
v Gantachovem in Thurnovem mi-
nisterstvu, pravosodni minister. Nemci so
sploh pričakovali, da sede njih ljub-
ljanske, sedanjí justični minister dr. Klein
na to mesto, zato so dr. Raberjevo
imenovanje zelo nevrjedno pozdravili.
Posebno „N. Fr. Presse“ se je v tem
odlikovala. Raberju očitajo, da je vplival
na ono razsodbo Najvišjega sodnega
dvora, s katero se je Čehom priznala
jezikovna ravnopravnost na temelju
kabinetnega lista cesarja Ferdinanda.
Schmerling je bil čisto drugačen moč,
ta je znal vedno pravico podrediti po-
litičnim namenom. Po tem soditi, Raber
Nemcem ni po godu. Nadejamo se, da
ostane zvest načelom pravičnosti in
zakonitosti ter da bode tudi nam Slo-
vencev pravičen. Najvišji sodni dvor
stoji pred velikimi nalogami. Nov dah
mora zavladati v dvorinah te najvišje
sodne instance, ki se je do sedaj za-
pirala vsem zahtevam po ravnoprav-
nosti. Ako bode dr. Raber moč dovolj
pogumen in močan, da to reformo
izvede, pozdravljamo njegovo imenovanje
kot obljubo pravičnice bodočnosti.

— **Vojška intendanca 2. voja
naznanja**, da se bode razpravljalo o
ponudbah sena, slame, drv, premoga in
deloma orna za vojaške potrebe od 1.
oktobra 1907 do 30. septembra 1908
za garnizije Maribor, Slov. Bistrica in
Štras v Mariboru dne 9. avgusta in za
garnizije Celje in Ptaj v Celju dne
10. avgusta. Natančnejše pogoje dajejo
politične oblasti, gospodarska društva
in uprava vojaškega skladišča v Mari-
boru.

— **Ispred celjskega sodišča.** Ob-
sojen je bil 74 letni občinski šhobec iz
Slovenjegrada radi naravnega prestopka
proti 13 letnemu dekletu k trimesečni
ječi.

— **Professor Frischeuf pibe** v
mariborskih „Südost. Stimmen“ o grdih
napakah znane Richterjeve „Lehrb. d.
Geogr.“ za gimnazije. Čuditi se mo-
ramo, da je našno ministerstvo vobče
odobrilo to knjigo in da hočejo po-
staviti Nemci temu strokovnjaku spo-
menik v Bolnograd!

— **Slavnost v Žalcu.** Svoj poset
slavnosti je naznanil triški poslanec
dr. Rybář.

— **Slavnosti v Žalcu se udeleži**
ljubljanški „Sokol“ korporativno z za-
stavo. V Celje se pripelje ob 9. uri
34 min. dopoldne.

— **Modeljake sokolske slavnosti**
v Žalcu se udeleži tudi prostovoljno
gasilno društvo iz Trbovelj in sicer
korporativno z zastavo. „Na pomoč!“

— **Desetletnica „Celjskega So-
kola“.** Ravnokar bo preteklo 10 let
(8. avgusta), kar je „Celjski Sokol“,
materno društvo „Sokola“ v Žalcu, raz-
vilo svoj prapor. Ob tej obletnici ob-
haja nekdanji odesk „Celjskega Sokola“
v Žalcu slavnost razvija prapora „So-
kola“ v Žalcu. Mnoga dela in lepi
uspehi „Celjskega Sokola“ leže v „Zal-
skem Sokolu“. Obenem z žalčani ob-
haja tedaj tudi „Celjski Sokol“ svoj
praznik v nedeljo v Žalcu: desetletnico
svojega prapora in uspeh dela praz-
nujejo Celjani.

— **Vspored slavnosti v Žalcu.**
Posebni vlak se odpelje iz Celja ob
četr. na dvanaeset dopoldan. Opo-
zarjamo, da se za ta posebni vlak po-

bira vozina: 40 vin. v III, 60 vin. v
II, razved v vlaknu OII, ki pobirajo
vozilno, imajo bel znak s črnim na-
pisom: „Blagajnik.“

— **Listki, kapljani pri bla-
gajni**, ne veljajo za posebne
vlake, tudi listki za nasaj so
neveljavni. — Pribod v Žalco s
posebnim vlakom ob 1137 uri. Na
kolodvoru sprejem z godbo, telovadci
odkoraajo z godbo na telovadišče. Za
telovadce je pripravljen obed ob tri
četrti na eno v Roblekovem vrtnem
salonu. Drugi gostje se zbirajo po pe-
sebnem vlaku v dvorani g. F. Hodnika
kjer morajo tudi obedovati. Prosimo,
da vsak, kdor koli obed, to nemudoma
naznani „Sokolu“ v Žalco.

Ob 1. uri popoldne pri vlaku sprot
sprejem z godbo. Med tri četrti na 2.
in drugo uro se zbirajo sokolska dru-
štva na telovadišče, druga društva pa
pred občinsko hišo. Točno ob 2. uri
podzavr. Po španovnem podzavru od-
koraajo društva v dvorod, kjer se
razvije prapor. Za red skrbijo reditelji:
bel znak z napisom „Reditelji.“

Po razviti zastave sprevod po
trgu na slavnostni prostor. Vstopnica
k ljudski slavnosti prosta. Vstopnica
na telovadišče na tribuno 1 K, ostali
sedelci 60 vin., stojalca 20 vin. — Na
predvečer slavnosti dne 3. avgusta poje
slavno pevsko društvo „Edinost“ pod-
oknico kamic, velerodni gospoj Ani
Roblek.

Pri koncertu v nedeljo popoldan
sodelujejo: „Šotlantska narodna godba“,
pevski zbor „Del. podpornega društva
v Celju“, „Šentpavelski pevski zbor“
in „Edinost“ v Žalcu s izbranim spre-
dom.

Priprave za slavnost so v naj-
lepšem teku. Sedežev je za 1500 oseb.
Damski komité z vstrajno prišdnostjo
skrbí, da bodo lotori kar najbogatejše
založeni in kar najlepše opremljeni.

Na slavnostnem prostoru je plesna
dvorana. Zrečar smetlani ogenj.

Zanimanje za slavnost je po vsaj
Savinjski dolini velikanško.

— V št. Petru v Sav. dolini se
je ustanovila rafizirnovka.

— **Narodna čitalnica v Mozirju**
bode slavila 30 letnico svojega obstanka
meseca avgusta t. l. na slovesen način.
Častno je za stari trg Mozirje, da za-
more obhajati takšen jubilej. Priprave
so velike in se je nadejati obile ode-
lečbe od blizu in daleč; več društev
poleti na slavnost, med temi omenimo
slavno pevsko društvo „Vranksi Vilo“,
ki pride korporativno z zastavo. Veseli-
ca bode imela značaj „Gregorčičeve
slavnosti“. O tem prihodnjij natančneje.
Slavna društva prosimo, da takoj javijo
svojo udeležbo in sodelovanje. Nade-
jamo se, da tudi Celjani poletijo v nai
lepi planinski kraj, saj je ugodna
zveza Savinjske teletnice. Hod iz Palke
vsi do Mozirja približno 30 minut.

— **Iz gorja Savinjske doline**
nam píše nekdo, da je čital v „Deutsche
Wacht“, da pride celjski nemški
trgovci in njih pomočniki veselico na
korist nemškega „Schalvereina“. Do-
pisknik se v tem dopis haduje nad tem,
da dajejo ti nemški trgovci, ki tveo do
Slovenec, svoj do Slovenec pridoben
denar v protislovenske in Slovenscem
narodno pogubne vrste. Dopisknik se
jezi nad nezavednostjo slovenskih kon-
sumstev in trgovcev, ki od svojih
pomembvalcev in narodnih učiteljev
kupujejo ter jim dajejo sami potrebna
sredstva v dospelu njih slovenskoških
namenov. Temu dostavljamo, da vse to
ne pomaga. Poslušajte odjemalce — in
glejte, da bode naši trgovci tako iz-
vrstni, tako rečni, da bode z njimi
vsaka konkurenca nemogoča. Dobro
blago se samo hvali, dober delavec
dobi tudi svoje priznanje. Dames naši
trgovci navadno svojih nemških kon-

kurentov niti ne dosegajo. Boj je boj
gospoda — tu velja moč razuma in
izbornost orokja, več nego narodnostni
oziri in navdaje.

— **Bralsko društvo v Drutmitrju**
pri šotlantski priridi 18. avgusta t. l.
veliko ljudsko veselico vs vrta gosp.
„Basista“. Natančen spored priobčimo
prihodnjij.

— **Sanjoci se „Izvesti izobrat-
valnih društev“ na Šp. Štajerskem**
je naznanilo svoj pristop „Bralsko in
pevsko društvo“ na Zg. Peavki. Naj
stere to tudi druga društva v kratkem!
— Vsa tozaderna naznanila sprejema
uredništvo „Domovino“, „Nar. lista“ in
celjski odesk „Prosveto“ na naslov:
Janko Lesničar, Celje, Graben 3. Tu
se tudi dobe potrebna pojanila.

— **Iz Zg. Peavke.** V nedeljo,
dne 28. julija smo imeli nai ponkovički
pevcí res vesel dan. Obhajali smo god
naše obče spoštovane in prikljubljene
tajnice „Bralskega in pevanskega društva“
gospodine Anke Hrovatin. Zapeli smo
par veselih pesni in se navdajevali „a
narodno stvar, za katero bomo tudi
odelej stali trdno kakor skale. Gospo-
dični slavljenci pa od srca želimo, naj
že dočaka zdruva in vesela še mnogo
let ter ji naj da Bog meči, da bi
mogla še naprej v blagor naroda in
našem društvu tako vneto delovati
kakor je to storila doslej.

Fantje a fare.

— **Iz Škofje vasí.** Po drugod se
dela na to, da bi se izganjejitje kolikor
moglo omejilo in odpravilo. Pri nas
smo pa tako napredni, da se otvori s
dovoljenjem občine v lastni občinski
hiši v Škofji vasi v kratkem občanjarija.
Kam bomo prišli, če bodo še celo ob-
čine začele širiti strup med ljudstvo,
ki bi ga morale pred to moderno kugo
svrstiti!

— **Iz Vojnika.** Po dolgem času,
skoro po petnajstih letih društvenega
spanja, je priredila podružnica sv. Cirila
in Metoda za Škofjo vas pretečeno ne-
deljo domačo veselico, a katero smo
prav zadovoljni. Udeležba sicer ni bila
taka kakor smo je vajeni pri čitalniških
prireditvah, marsikoga izmed domačih
smo pogrešli.

Prihitieli pa so k nam gostje iz
Šmartna, Nove cerkve, Frankolovega
— celo iz Celja je bilo nekaj udeležbe.
Saljiva igra je vzbujala precej
smeha, zajedno pa je marsikateremu
„is stare kole“ postajalo vroče, ki ga
videl povsem drugo življenje, ki ga
priznava med nas slovenska mladina.
Pohvaliti moramo domače tamburšarje,
zlasti pa še šmartinski pevski zbor, ki
nam je zapel toliko lepih narodnih
pesni.

Član „Prosvete“ I. Prekoršek je
kazal v svojem govoru zlasti na dele-
vanje nemških društev „Südmarke“ in
„Schalvereina“, proti katerim se mo-
ramo braniti s vsemi silami, ako no-
čemo, da nas tujec se pomemí. Ome-
njan je namen naše šolske družbe in
njenih podružnic. Ne samo nabirati
denar med člani — temveč delati tudi
med narodom, s prosveto dvigniti na-
rodno zavest in moč narodovo.

— **Iz Vojnika.** V noči od nedelje
na ponedeljek je zadel vojniško „nem-
stvo“ — strašna nesreča, kakorine še
ne pomni nemški kronisti vojniški.
Jubilejni hrastič pred nemško šolo je
padel in se proslil v lepše življenje,
kjer ni sovražnja ne prepira — kjer
vlada mir, ljubezen. Prav nič se ne
čudimo temu, ker se v Vojniku do-
gajajo prav pogosto „stvari“, ki raz-
burjajo duhove. Značilno pa je, da se
pri nas spravi takoj v zvezo Slovence.
Lani se je na večer veslice streljalo
s revolverji, in takoj se je zatrdilo od
gotove strani: „Die Windischen waren
es“ — in danes, ko je v trgu javna
tajnost, kdo je bil — je vse dobro in

pozabljeni. Vedno se gleda le na nas, za svoje ljudi ste pa slepi, nam je to prav, ker tako se blizu hitreje dan, ko bomo Slovenci res krivi — smrti vala, nemstva, ki ga je danes držite po konci z vsemi sredstvi.

Vai ranjki hrastič nas ni hotel v oči, zalovali pa vendar ne bomo z vami, ker nas veseli vasa spokornost romarska molitev — morda spregledate in najdete, da ni samo izven zlojstva sovrag — da je v trdnjavi sami marš-kaj gunglja in trhlega.

V nas ste namerili, — a ne pojde, opozorite žandarmerijo, da je Vojsnik večji, da sega še tje do trške kavarne in še dalje. Morda je vstal celo izmed tistih 80 fabriciranih volilcev pri Sv. Florijanu, kateri je podri val hrastič, da bi se na tem mestu lažje vzel kak nov veleposestnik — nemški volilce, ki bi vojsnikom nemstvu več koristil s svojo „šimco“, ko pa hrastič v poznejših letih nemški šoli. — Bog ga je dal, Bog ga je tudi vzel! Poto-lajmo se se!

— **Drobne novice.** Tinje na Po-horja dobe s 1. avgustom poštini na-biralniki. Poštini pot bo štirikrat na toden odnasal pisma na pošto v Slov. Bistrico. — Ciril-Metodova slavnost v Mariboru je dala za družbo 1500 kron čistega dobička.

— V Rajhenburgu so se kakor je bilo pričakovati, kmetje zelo rado-vali nad delavnim del. poslancom dr. Benkovičem in „Sl. kmečko zvezo“: „Kako tudi ne! Premog bo po ceni, grofom bodo prodali posestva in jih razdelili med kmete, dárkov ne bo treba plačevati!“ Žalibog, da bodo kmala svideli, kako grdo jih je „po-tegnil“ dr. Benkovič! Predloge je lahko staviti — a povedati, kako bi se s uresničilo zahtev v njih, to je majhno tečaj. G. dr. Benkovič je tudi pobliži povedati kmetom, da bi ne bilo na-pačno, ako bi se prodala in razdelila med kmete samostanska in škofjska veleposestva. Srečda se je izrekla ne-znanečica poslanca dr. Ploja in se iz-rekla „dobro informiranima“ poslan-cema Plaku in Rokarju in dr. Korodcu suspenza, ker so dosegli mnogo za slovenske kmete neprecenljivih stvari: neosodno slovenskih državni posla-ocer, strankarstvo na gospodarskem polju, radi strankarske strasti nedo-voljno podprte in včas nepotrebne interpelacije, tako, da nam po zaslugi Rokarjev in Plakov ne bo ničesar, tudi najpotrebnejšega ne, storila slavna vlada.

— Umri je v aredu pri Sv. Le-narta v Slov. goricah distriktni zdrav-nik dr. Henrik Benesch.

— **Odber akad. fertilnega druš-trva „Sava“** naznanja, da se vrli redni občni zbor v torek, dne 6. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer v restavracijski pro-storih „Narodnega doma“ v Ljubljani. Dnevni red po § 62. Ker pridejo važne zadeve na razgovor, je želeli, da se vsi člani sdeleže zborovanja. Posebno se vabiljo p. n. starejšina.

— **Vabilo na Plakov politični shod.** Prejeli smo iz Politke sledeče originalno vabilo:

Polčans 27. 7. 07.

Franc Gajšek po domače Slovec, tam Pred Peklom!

povabi vse tiste Lačenber-gerje kateri ga obkvejajo in lažejo zoper njega denebojo za badavo ogo-varjali in legali!

povabi jih skratkem dokler sose pesji dnovi! pripravijo jim bo! Šnopa in kastruna, štrklje in klobas deni bojo zamastili Jenik in jerba, oha, še v klobi dohili.

Iu vas vse zavode in mirne Slovence in katoličane, panaj Bog Zivi vsee! in povod, in pa branimo vero in Narod! tovam šeli Gajšek, in na

Poslanec Pišek iz Dunaja ker bo skratkem vpelal pri Gajška en kmečki shod.“

To ste torej dve muhi na en sadar: dočim bodo na eni strani lačne in tezne obkvejalce ter lažnjive jasčevali in napajali, bodo na drugi strani gosp. Pišek, poslanec „Kmečke zveze“ svojim zavedenim volilcem dokazal, da so bili pri zadnjih volitvah res za-vedeni. Boljšo se le, da bi le preveč zavedenih volilcev ne pobegnulo med gosteče se obkvejalce in lažnjivce, katere bodo kratko na drugi strani tako izbornog pogočevali. Bilo bi res škoda — pa šnopa, kastruni, štrklji klobase in Plakov politični govor — toklobo dobrote nasenkrat je malokdo prenesel.

— **Iz Maribora.** Šolsko leto na Jezelnici sadije in vinorejaki šoli bodo zaključeno dne 10. avgusta. — Dekla Julka Marinčič v gostilni Čenovekovi je padla pri snajenju oken iz preveč nadstopja. Dobila je težke notranje poškodbe.

— **C. k. r. poštne ravnateljstvo v Gradcu** je na pritožbo „N. Sl. St.“ kazensko postopalo pri poštne uradu na **Prstovci**, ker aradnica ni do-stavila nekoga pisma ter je samostajno pripisovala k prečrtanim slov. imenom nemška, proti poštariči v **Gornjem** gospej Martinz pa je postopalo kazens-ko s vse strogošću, ker ni dostavila „N. Sl. St.“ in obdržala dvoje uradnih pism mestne hranilnice ljubljanske, jedno podružno, jedno pa pol leta.

— Slovenci piše na pismi in posi-ljativah za pošte na Slovenskem le **slovenska** krajevna imena in zahtevajo le **slovenske** uradne tiskovine. Kjer se vam ne bo ustreglo, pa naznanite po časnikih javnosti ter se takoj pritožite s dokazi na poštno ravnateljstvo v Gradcu, oziroma trgov. ministerstvo na Dunaju. Poštini uradi po Slovenskem morajo upo-števati naše jezikovne pravice.

— **Potovalni učitelj pri „Družbi sv. Cirila in Metoda“.** Kako potreben je vsaj začasen potovalni učitelj pri naši šolski družbi, kažejo najbolj uspehi potovalnega učitelja Schneiderja pri „Šidmarki“. Tekom Mirinajstih dni je ustanovil samo na Sp. Štajerju dve podružnici „Šidmarki“ v Sernici in Slov. Bistrici. O uspehih potovalnega učitelja „Schulvereina“, Sonnenberga, smo že pisali svojočasno. Nasve-taj smo tedaj najzujno, naj pride ta zadeva na vaš način pri veliki skup-ščini „Družbe“ prihodnji terek na razgovor.

— **Kmet.** Kdor vsane prav zgo-daj, vidi ob pol treh na jatrskem nebu s prostim očesom vođji svetel mačoh. Ako si vzame kakšen daljnogled na pomoč, opazi, da je to komet, ka-terega je odkril Danier v Princetownu 9. junija l. l. in kateri se pomiče proti solncu. Postajal bo vsled tega vedno svetlejši. Kogar zanima, ta naj zasleduje zanimive spremembe, katere se bodo godile v kometozem repu, čim bližje bo hitel k solncu.

— **Nemškutarija na Kranjskem.** Krajni šolski svet v Mavčičah pri Kranju je poslal te dni hektografsen nemški razpis učiteljskega mesta v Mavčičah na — mariborski nemški magistrat, naj ga ta priobli v nemških časnikih. Kakor se vidi, bodo imeli Kranjci v Mavčičah kmalo slavnostno Abdero...

— **Proti goljuškim agentom.** Na ukaz trgovskega ministerstva je iz-šlo nižjeavstrijsko ministerstvo po-litičnim oblastim prve instance, okr. glavarstvom, posebno navodilo glede postopanja proti goljuškim agentom. Trgovsko ministerstvo je namreč zve-delo, da nagovarjajo agenti inozemskih trdk trgovce in obrtnike po dečeli k

prebilnemu nakupu, da jih opeharjo pri pogodbi s tem, da jim dajo po-pisati pogodbene listine, katere ne od-govarjajo docela pogodbi in so kupcu prevarljivo v pogubo. To se zgodi vsled tega, ker neskušeni trgovci in obrtniki po dečeli premenlo pazijo na pogodbene formulacije. Tudi jim dosti-krat polijejo slabo blago ali pa več blaga kakor so naročili; da se izognejo sitnostim, sprejmejo trgovci in obrtniki blago. Politične oblasti so vsled tega obvezane, da opozorijo ljudi na take goljušve agente, da naj natančno pazi-že, ne zašreče ti prestopa proti obrt-nemu zakonu in naj, če le mogote, v danih slučajih nastopijo najstrožje ka-zensko pot. — Upati je, da izda v kratkem tudi naša namestnija enako navodilo. Morda a tem le obrvarje nekaj neskušnih ljudi pred prilizanje-nimi, a goljušivimi židovskimi agenti.

— **Militär - Veteranverein in Maria-Rast.** Tako se imenuje najmlajše društvo v Rušah, ki so znane daleč naokoli kot narodnozaveden kraj. Ni vse slato, kar se svetli, pravi pregovor. Žalibog, da je tudi pri nas tako. Tudi v Rušah je v narodnem oziru še marš-kaj gunglja, za danes omenimo samo en madej.

Ustanovilo se je v Rušah pred dvema ali tremi leti društvo bivših vojakov, med njimi tudi moč, ki so postavili v bran domovine in cesarja rki in življenju. Gotovo nimamo nič prti takemu društvu, še veseli bi ga bili, ko bi ne bilo še od kraja postopalo v narodnem oziru skrajno nerodno in nespremljeno. Ne zahtevamo, da bi bilo to društvo bogve kaj narodno ali slovensko — da ne boljše razumete — a naravnost neumnost je bila in skrajna razalitev za kolikor toliko narodne Ruše, da kaže to društvo po-polnoma nemško lice. Po neopredelje-nima to društvo nemško ime, po nepo-trebnem — da ne rečem kaj hujšega — razpoljila to društvo za slavnost 14. avgusta samo nemška vabila, ki jih je tiskala sredi najbolj zagrizena nemška tiskarna v Mariboru. Nove za-stave ne mislo videti, a če je na njej samo nemški napis, tedaj jo obešajo kje na dvorišču, ali pa naj jo nosijo k hajlovskim veteranskim slavnostim v nemške kraje, mi slovenski Rušani nismo nič radevedni nanjo. Ali Vas ni sram, gospodje in močje veteranci! Sami Slovenci ste, niti enega Nemca ni med Vami, nekateri še prav nemški ne znate, pa se sramujete slovenskega jezika, slovenske matere! Dobro vemo, da je le pr nemškutarjev v našem društvu, ki Vas vse druge komandirajo, pa to se mora spremeniti. V našem društvu so tudi svedeni slovenski veteranci, a tisti se morajo teje nemškutariji po robu postaviti. Povemo Vam tudi, da se bodele silno zamerili svojim soobčanom. Večinsoma ste, dragi veteranci, le obrtniki in toraj odvisni od drugih. Pamet je boljka kot tamet! — Če se bodo razmere v našem društvu predrugačile, bodo radi pristopili k Valslemu društvu še drugi ruški veteranci, ki bi Vam gotovo ne delali sramota.

Te besede naj ne žalijo Valsge društvu, nimajo tega namena. Izgovorili smo jih, ker želimo, da bi se društvo preustrojilo tako, da ga bomo vsi Rušani in tudi drugi Slovenci veseli. Nemci naj imajo nemška veteranska društva, Slovenci pa slovenska. Ko bi bilo Valske načelo pravo, tedaj bi lahko Slovenci tudi ustanovili veteranska društva s madžarskim ali kitajskim jezikom! — Srečda bo marinko rekli: komanda mora nemška bit! No, naj bo, naj se komandira pri javnih nastopih nemški, tega Vam ne zamerimo toliko, dajiravno se da tudi v našem jeziku poveljevati, a na zunan naj kaže slo-

vensko veteransko društvo slovensko lice. Po slavnosti kaj več.

Gospodarstvo.

Tržne cene na svetovnem trgu.

Pšenica ogrska nova (od reke Tisa 79—82 kg K 12— do 1290, pšenica banatska 77—80 kg K 1145 do 1205, pšenica slovaška 77—81 kg K 1120 do 1180, nova 1120 do 1160, rž iz peštanskega kraja 72—74 kg K 895 do 920, slovaška K 895 do K 915,

oves ogrski srednji K 865 do 885, koruza ogrska K 695 do 715, Sledkor črnki K 9035 do 2210, Sledkor tršički pilk K 28 1/2 do 31 1/2, Spirit (s krompirja) v Pragi K 52 — do 54—,

Mast (svinjska) v Budimpešti K 149 — namizna slanina K 139—, Kava Hamburg. ordinarna loko K 30— do 32—, realna ordinarna K 33— do 35—, dobra ordinarna K 36— do 37—,

— **Inozemska trgovina Avstro-Ogrske.** Po statističnem izkazu trgovin-skega ministerstva je znašal meseca junija t. l. izvoz 188 milijonov, uvoz 1974 milijonov, pasivum avstro-ogr-ve trgovske bilance je znašal torej 94 mil. vron. Od januarja do konc. junija t. l. je znašal uvoz 11573 mil. izvoz 1095 mil., pasivum trgovske bi-lance 623 mil. kron.

— **Vzajemna trgovina med Avstrijo in Ogrsko:** junija meseca t. l. je znašal uvoz iz Ogrskega 813 mil. izvoz na Ogrsko 903 mil. Vrednost blaga uvedenega in Ogrske od janu-varja do konca junija t. l. 481 mil. Vrednost izvoza na Ogrsko 5263 mil. kron.

Kako varujemo v hlevu živino pred muhami!

(Spisal za „Poročninarja“ P. Miklavčič.)

Poletje je najhujši čas za naše do-mače fivali. Mnogo težkega dela, vročina in mrščli. Slednji jih nadlegujejo znanj kakor tudi v hlevu. Delavna živina se nič prav ne počije, prašiči se ne rede. Pri možnej živini opa-zujemo padanje mleka.

Od vseh mrčesov nadlegujejo v hlevu živino največ muhe; pa tudi ko-marji pridejo na oblik, razni bren-čeljni itd., drugi se zopet v hlevskem gnoju in ličink razvijajo škot n. pr. solzi itd. V sledečem imenovili bomo vse te mrčese pod skupnim imenom: muhe.

Muham napravimo bivanje v hlevu neprijetno, na več načinov. 1. Ako odpremo okna in vrata, dokler so ži-vali na delu ali paki, tako da nastane več ali manj kaj preph. 2. Ako je hlev temen, postanejo muhe zaspale. Otmenenje hleva dosežemo, ako obe-simo na akna zavese iz vitajevje bar-vanih tkanin, ako namestimo namesto oken polke, ali ako upravnimo slama-nate zastore (kakor jih vidimo v rast-linjakih vrtarjev na oknih). Prav ceno sredstvo je belilo katerega do-damo pivlilo (ki ga perice rabijo) ter namazamo s to smezjo notranje stran okna, ako potroba večkrat. Jeseni se belilo z vodo izmije. Omenjenih sred-stev poslužiti se pa zamore, le oni, ki ima poleg okna še druge pripomočke za sražanje, n. pr. odprtine v zidu, sražne cevi skoni strop itd., da so tedaj lahko okna zaprta. Kjer se pa poleg vrat okna jedino sredstvo za sražanje, pomagati si treba na drug način, ako uže ne vstavimo polk ali ne napravimo priprav za sražanje. V okviru okna namestimo mreže iz or-gantina ali še bolje iz tenke žice; tudi

Za razdelitev skupnega zemljišča (65 oralov) med 19 upravičencev se išče slovensko zmožen

zemljemerec.

Ponudbe se naj dopišljejo do konca avgusta 1907 **Josipu Goričarju**, načelniku gozdnega odbora v Potoku, občina Kokarje, pošta Mozirje

400 3-2

Darjite družbi sv. Cirila in Metoda!

Službo dobi

abiturijent ali jurist, ki je dober stenograf, popolnoma vešč slovenske in nemške stenografije. Strojepisni imajo prednost. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe je poslati do 4./8. t. l. na naslov: F. J., Celje, poštni predal št. 88.

406 2-2

Ženitna ponudba.

Mlad trgovec iz Nemčije (Slovenec) se želi prirediti na kako gostilno s trgovino. Več popisa vseh trgovskih sferah ter ima nekaj premoženja. Želim dekle ali mlado vdovo. Le resne ponudbe na **J. K. 100**, pošto restavracije Slovenskega Bistrica, kjer biva le tekom mesca avgusta. 410 3-1

Spesobne in zaposeljive osebe

katere želijo postopnega znanja kot krajevni, celovitega glasni nastopniki, ali drugje službe kot pomoči pri pravnih avtoritah

zavarovalni družbi

katere se peča s vsemi varnostnimi poslugami, naj blagovolijo vpisati ponudbo pod številko 13.200. Gradec, pošta restavracije 12. 222 35-15

Prodaja posestev

obsejajoč 2 ha 30 a ajr. 2 ha 55 a travnikov, 2 ha 60 a gozda, 1 ha 37 a vinograde, 8 a pašnikov in 2 a starišča, s čitlim domom in 111.500. Cena 20000 K. Več se izve pri g. Karlovič Urogu, posredniku v Ljubljani, Trgu (Markt Teller) Stajarska. 388 3-2

POZOR!
Nato 10 K
samo 7 K.

Heierich Weiss, Bau 12.1. 1880/1881 L.J.

V vseh strokah notarskega in odvetniškega uradovanja popolnoma izvežban, 30 let star

notarski konceptni uradnik

z maturo želi spremeniti, službo eventualno tudi vstopi v drugo stroko. — Ponudbe na upravnništvo tega lista pod „**Služba**“ do 10. avgusta t. l. 407 1

Štev. 1.120.

411 1

Razpis natečaja.

Službe nadučitelja, šolskega vodje in učiteljice.

V definitivno nameščenje se sledeče učiteljske službe razpišejo:

1. na trirazredni ljudski šoli v Novi cerkvi (III. krajni razred) mesto nadučitelja,
2. na enorazredni ljudski šoli v Žusanu mesto šolskega vodje.

Prositelji imajo pravilno opremljene prošnje vložiti do dne 25. avgusta 1907 pri dotičnem krajnem šolskem svetu postavnim službenim potom.

Trgovsko pomočnico

zmožno obeh jezikov, izvežbano v mehani stroki, s dobrimi spričevali sprejme takoj **Dom. Rozonič** 400 Frankolovo pri Vojniku. 3-2

Hiša v Celju

na Glavnem trgu, v kateri se nahaja stara trgovina je napredaj. Velike kleti, skladišča in mnogo stanovanj obrestujejo kapital.

Več povi iz prijaznosti **Anton Cvenkel, Sv. Peter v Savinjski dolini.** 376 5-1

Južnoštajerska hranilnica v Celju razpisuje rok za podelitev podpor in ustanov cesarja Franca Jožeta I. za slovenske dijake in učence, katere koli šole ali učnega zavoda, ki so pristojni v okrajih Šoštanj, Sevnica, Gornji grad, Vransko ali Šmarje pri Jelšah

= do dne 20. avgusta 1907. =

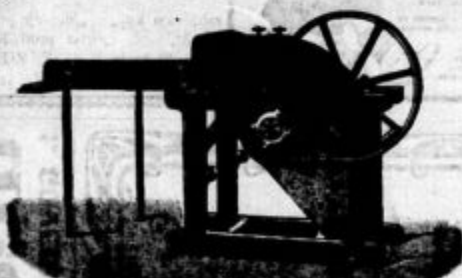
Dosedanji štipendisti morajo na novo prositi. Prošnjam morajo biti priložena: domovnica, ubožno spričevalo, spričevalo zadnjega polletja, ki mora dokazati najmanj prvi napredovalni red.

Nekolekovane prošnje naj se vložijo pri ravnateljstvu Južnoštajerske hranilnice v Celju.

LANPIJONE

ZA VESELICE IN DRŽALA ZA ČASOPISE, PRIPOROČA SI DRUŠTVOM

P. KOSTIČ V CELJU.

Najboljše poljedeljske stroje, posebno pa

mlatilnice

za rabo na roko kakor na vitelj (gepelj), bodisi, da se isti goni z živino ali vodno močjo, kakor

čistilnice in razno drugo orodje priporoča

trgovina z železnino „**MERKUR**“, P. Majdič Celje.

Bogata zaloga travern, cementa, vodovodnih cevi in naprav, cevi iz kamnolomne, vozni in kmetijski nepremočljivih plah.

Najboljše, zoper ogenj kakor tudi vsem varno

blagajne

po najnižjih tovarniških cenah.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

Narodni dom

za katero jamčijo okraji: **Cerkljograd, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vransko** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4.000.000 K.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **torok in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje **po 4 odstotke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe iste popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri četrt odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

11 52-32

Reklamiranjia darila za godet, bene Rd. 30

Singerjevi šivalni stroji

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

ZA domačo porabo in obrtne svrhe vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija

usposablja stroje do najvišje trdnosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni posk v življenju in vseh sodnih modernega in umetnega vesanja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. **deležiška družba šivalnih strojev**

CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. 11 52-32

Ven z blagom

kadar gre sezija proti koncu, je moj namen, zaradi tega prodajamo do 1. septembra po čudovito znižanih cenah. Vsaki prvi teden v mesecu velika **prodaja ostankov**.

R. STERMECKI CELJE

Trgovska hiša manufakturnega in modnega blaga na debelo in drobno.

16 52-36

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

Posojilnica ura-
duje vsak dan od
9. do 12. ure do-
poldne razun ne-
delje in praznike.

POSOJILNICA V CELJU,
ki je bila leta 1881 z ne-
omejeno zavzeto ustanovljena,
šteje sedaj nad **4000** za-
druznikov, kateri imajo vsaga
nad **88.000 K** vplačanih
deležev ter ima sedaj nad
6 1/2 milijona kron hranilnih
vlog in nad

330.000 kron

reservnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od
vsakega, ako tudi ni član
zadruga ter jih obrestuje po

4 1/2 %,

posojilnica plačuje

rentni davek

sama, ne da bi ga odtegnila
vlagateljem. Posojila daje na
osebni ali hipotekarni kredit
proti **5 1/2 %** in **5 %** obre-
stovanju. 14 52-32